

Obchody rocznicy urodzin Elizy Orzeszkowej w Grodnie

Wpisany przez Lila BOBKO, Natalia SZAPNIEWSKA, fot. autorów
niedziela, 12 czerwca 2011 19:43

Pisarka. Działaczka. Kobieta

Pod tą nazwą odbyła się Międzynarodowa Konferencja Naukowo-Praktyczna, poświęcona 170. rocznicy urodzeniu znanej na całym świecie polskiej powieściopisarki Elizy Orzeszkowej. Odbywała w dniach 2-3 czerwca br. w Grodzieńskiej Obwodowej Bibliotece im. Joachima Karskiego. Wzięli w niej udział przedstawiciele władz miejskich oraz naukowcy - znawcy twórczości pisarki.

Organizatorami były Grodzieńska Obwodowa Biblioteka im. Joachima Karskiego i Urząd Kultury Grodzieńskiego Obwodowego Komitetu Wykonawczego. Celem konferencji było podsumowanie dotychczasowych badań nad życiem i twórczością Elizy Orzeszkowej oraz wytyczenie nowych perspektyw teoretycznych i ujęć metodologicznych, pomocnych w interpretacji jej twórczości.

„Uważam, że dzisiaj będą powiedziane najlepsze słowa pod adresem tej wybitnej pisarki, kobiety i działaczki społecznej – powiedziała na początku konferencji Lidia Malcewa, dyrektor Grodzieńskiej Obwodowej Biblioteki im. Joachima Karskiego. – Ona, królowa realistycznej prozy polskiej, jest swoistym symbolem Grodna. Całe jej życie było związane z tym miastem. Pracownicy naszej biblioteki szczytą się tym, że w domu, w którym swe ostatnie 16 lat życia spędziła słynna powieściopisarka, znajduje filia naszej biblioteki. Robimy wszystko, żeby na Grodzieńszczyźnie pamiętano o niej i szanowano ją. W Domu Orzeszkowej został stworzony pokój memorialny, który corocznie odwiedza ponad 4 tysiące osób nie tylko z Białorusi, ale i z za granicy. Zebraliśmy bogaty zbiór jej utworów wydanych, rozwija się i powstaje naukowa literatura, poświęcona życiu i twórczości znanej grodnianki. Nasza biblioteka planuje także

Obchody rocznicy urodzin Elizy Orzeszkowej w Grodnie

Wpisany przez Lila BOBKO, Natalia SZAPNIEWSKA, fot. autorów
niedziela, 12 czerwca 2011 19:43

stworzyć cyfrowy zbiór utworów Elizy Orzeszkowej. Oprócz tego organizują się wieczory jej pamięci, twórcza inteligencja zbiera się w literackim saloniku „U Pani Elizy”, została odnowiona jej dobroczynna tradycja - organizacja świąt dla dzieci z sierocińca. Uważam, że nie powinniśmy zmniejszać tempa naszej pracy, ponieważ mianowicie od niej zależy, w jakim stopniu w sercach naszych przyszłych pokoleń zachowa się pamięć o Pani Elizie”.

Gośćmi honorowymi konferencji byli: Paweł Skrobko, kierownik Urzędu Pracy Ideologicznej Grodzieńskiego Obwodowego Komitetu Wykonawczego, Andrzej Chodkiewicz, Konsul Generalny RP w Grodnie, Jan Leończuk, dyrektor Książnicy Podlaskiej im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku.

Paweł Skrobko podczas otwarcia konferencji podziękował organizatorom i naukowcom za aktywny udział i powiedział, że zawsze z zadowoleniem czyta twory Elizy Orzeszkowej, ponieważ jest to osoba, która z historycznego punktu widzenia rozślawiała naszą ziemię, dlatego nigdy nie zapomnimy o tej słynnej i tak lubianej powieściopisarce.

Jak podkreślił podczas swojego wystąpienia Andrzej Chodkiewicz, Konsul Generalny RP w Grodnie, konferencja jest kolejnym dowodem, że pamięć o Elizie Orzeszkowej żyje w Grodnie. „Jest to moim zdaniem tym ważniejsze, ponieważ w Polsce Orzeszkową pamiętają już w mniejszym stopniu. My, Polacy, zapominamy o tej wielkiej polskiej pisarce, zapominamy o jej wielkim dorobku literackim, o jej godnej do naśladowania pozycji społecznej w dziedzinie życia kulturalnego ówczesnej Polski pod zaborami. Natomiast tutaj, w Grodnie, postać Elizy Orzeszkowej jako wielkiej pisarki grodzieńskiej, jest nadal szanowana. Myślę, że taką osobą dla grodnian i mieszkańców obwodu ona pozostanie, niezależnie od tego, czy są to Białorusini, Polacy czy Rosjanie. Zawsze będzie ona wielką pisarką grodzieńską. Wobec tego dziękuję za to, że ta pamięć o Elizie Orzeszkowej jest tutaj kultywowana, że jej dorobek pisarski jest przypomniany, że pamiątki po jej życiu są tutaj otaczane opieką, że Muzeum Elizy Orzeszkowej działa, jest odwiedzane przez młodzież, że ta postać nie jest obca mieszkańcom Grodzieńszczyzny. Myślę, że dla wielu Polaków, przybywających do Grodna jako turyści i spotykają się z domem-muzeum Orzeszkowej, z jej kultem, jest to wielka radość i zaskoczenie, że w sąsiednim kraju pamięć o polskiej pisarce nie zanikła, a wręcz przeciwnie jest bardzo starannie pielęgnowana” – powiedział Andrzej Chodkiewicz.

Podczas konferencji zebrani wysłuchali dużo interesujących wykładów na poszczególne tematy: „Eliza Orzeszkowa jako pisarka białorusko-polska” (Aleksieja Pietkiewicza, profesora Katedry Białoruskiej Kultury i Turystyki Regionalnej Grodzieńskiego Państwowego Uniwersytetu im. Janki Kupały), „Eliza Orzeszkowa w estetycznym obszarze Grodna” (Swietłany Musijenko, profesor Katedry Filologii Polskiej Grodzieńskiego Państwowego Uniwersytetu im. Janki Kupały), „Tradycje romantyzmu w powieści Elizy Orzeszkowej „Nad Niemnem” (Heleny Bilutenko, docent Katedry Filologii Polskiej Grodzieńskiego Państwowego Uniwersytetu im. Janki Kupały), „Osoba Elizy Orzeszkowej w twórczości autorów Grodzieńszczyzny” (Ałły Pietruszkiewicz, docent Katedry Białoruskiej Literatury Grodzieńskiego Państwowego Uniwersytetu im. Janki Kupały), „Eliza Orzeszkowa: białostockie szlaki” (Jana Leończuka,

Obchody rocznicy urodzin Elizy Orzeszkowej w Grodnie

Wpisany przez Lila BOBKO, Natalia SZAPNIEWSKA, fot. autorów
niedziela, 12 czerwca 2011 19:43

dyrektora Książnicy Podlaskiej im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku), „Florian Orzeszko. Biogram.” (Walerego Czerepicy, profesora, kierownika Katedry Historii Państw Słowiańskich Grodzieńskiego Państwowego Uniwersytetu im. Janki Kupały), „Grodzieńskie ofiary wielkiego pożaru 1885r.” (Wiaczesława Szweda, profesora, kierownika Katedry Białoruskiej Kultury i Turystyki Regionalnej Grodzieńskiego Państwowego Uniwersytetu im. Janki Kupały), „Eliza Orzeszkowa: zbiory Książnicy Podlaskiej im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku” (Ewy Kołomieckiej, współpracownicy Działu Informacyjno-Bibliograficznej Pracy Książnicy Podlaskiej im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku), „Przyjmij nasze podziękowanie...” - uszanowanie pamięci Elizy Orzeszkowej” (Olgi Korszun, współpracownicy Grodzieńskiej Obwodowej Biblioteki im. Joachima Karskiego).

Eliza Orzeszkowa przez całe życie pielęgnowała romantyczną tradycję patriotyczną, idee demokratyczne. Również jej poglądy na literaturę i ich ewolucja wpisywały się w dynamikę pozytywizmu. Intrygująca i inspirująca twórczość Elizy Orzeszkowej zyskała ważne miejsce w narracjach historii literatury na Białorusi i w Polsce. W Polsce jednak wiedza o niej nie została szerzej rozpropagowana. O tym mówił Jan Leończuk, dyrektor Książnicy Podlaskiej im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku.

Jak podkreślił podczas swego referatu Aleksiej Pietkiewicz, profesor Katedry Białoruskiej Kultury i Turystyki Regionalnej Grodzieńskiego Państwowego Uniwersytetu im. Janki Kupały, działalność kulturalno-literacka Elizy Orzeszkowej była ważnym elementem procesu literackiego, który stworzył się na ziemiach białoruskich w XIX stuleciu i był przedstawiony kilku dziesiątkami postaci, które urodziły się na Białorusi, mieszkały tu i pisały w języku polskim. Z tych reprezentantów regionalnego wątku literatury polskiej można wyodrębnić przede wszystkim 4 wielkie osoby: Adama Mickiewicza, Józefa Kraszewskiego, Władysława Syrokomlę i Elizę Orzeszkową jako wybitnych przedstawicieli literatury polskiej, stanowiących uosobienie wyjątkowego światopoglądu, patriotyzmu i kulturalnego życia swej epoki.

Naukowcy opowiadali o związkach Elizy Orzeszkowej z Polską i Białorusią, interpretowali jej teksty oraz pokazywali, że ona była nie tylko wielką powieściopisarką, ale była też, a może przede wszystkim, człowiekiem honoru i dobrego czynu.

Podczas konferencji pracowała ekspozycja literatury wybranej o Elizie Orzeszkowej, w której znalazły się najlepsze zbiory funduszy Grodzieńskiej Obwodowej Biblioteki im. Joachima Karskiego, Grodzieńskiego Państwowego Historyczno-Archeologicznego Muzeum i Podlaskiej Książnicy im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku.

W drugim dniu konferencji

Uroczystości ku czci pamięci pisarki odbyły się w domu, w którym kiedyś mieszkała Eliza Orzeszkowa i gdzie obecnie mieści się dział literatury dziecięcej i dział literatury języków obcych Grodzieńskiej Obwodowej Biblioteki im. Joachima Karskiego.

Na placu za domem pisarki zgromadzili się liczni goście: Aleksander Łojko, kierownik działu kultury Grodzieńskiego Obwodowego Komitetu Wykonawczego, Igor Popow, kierownik działu ds. religii i narodowości Grodzieńskiego Obwodowego Komitetu Wykonawczego, Andrzej Chodkiewicz, Konsul Generalny RP w Grodnie, Ludmiła Kiebicz, kierownik Grodzieńskiego Oddziału Zjednoczenia Pisarzy Białorusi, Jan Leończuk, poeta, dyrektor Książnicy Podlaskiej im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku, dziennikarze z Grodna i Polski oraz poeci i pisarze. Aleksander Łojko na początku uroczystości przywitał wszystkich w języku białoruskim i życzył przyjemnych wrażeń.

Igor Popow przypomniał działalność społeczną Elizy Orzeszkowej i zaznaczył, że „Trudno wyznaczyć, jakiemu narodowi przede wszystkim należy twórczość wielkiej pisarki. Ale wszyscy

Obchody rocznicy urodzin Elizy Orzeszkowej w Grodnie

Wpisany przez Lila BOBKO, Natalia SZAPNIEWSKA, fot. autorów
niedziela, 12 czerwca 2011 19:43

mieszkańcy Grodzieńszczyzny są dumni z tego, że mieszkała ona na naszej ziemi”.

Andrzej Chodkiewicz, Konsul Generalny RP w Grodnie, powiedział: „Polacy i Białorusini wspólnie świętują 170. rocznicę urodzin Elizy Orzeszkowej. Zebrali się tu mieszkańcy miasta oraz przedstawiciele polskich instytucji kultury w Grodnie i to jest bardzo ważne, ponieważ możemy stwierdzić, że pamięć o Elizie Orzeszkowej jest tu cały czas kultywowana. I chcę szczerze podziękować Lidii Malcewej i wszystkim pracownikom biblioteki, bo bez ich trudu pamięć ta byłaby zdecydowanie słabsza”.

Stanisław Siemaszko, prezes ZPB, powiedział, że pamięć o słynnej pisarce zawsze zostanie w naszych sercach i mianowicie takie uroczystości łączą ludzi w jedną mocną rodzinę.

Dziennikarz z Polski Paweł Ziemiński zaznaczył wyjątkowość przedsięwzięcia i symboliczność miejsca, w którym się ono odbywa. „Eliza Orzeszkowa była jedna z wielkich pisarek przełomu XIX i XX wieków - powiedział. - Jej dorobek pisarski pozwolił przetrwać polskości i uważam, że będzie dobrą podstawą dla dalszej współpracy kultur polskiej i białoruskiej”.

Prowadzący uroczystość przypomnieli o życiu Elizy Orzeszkowej w Grodnie i o ciekawych przypadkach z nim związanych. A członkowie zespołów „Srebrne Nuty” (Polska Szkoła w Grodnie), Kapeli Grodzieńskiej oraz Julia Krycka i uczniowie gimnazjum nr 5 w Grodnie przedstawili wspaniały koncert.

W ramach uroczystości odbyło się podsumowanie konkursu „Eliza Orzeszkowa w odbiorze młodzieży”. Dyplomy 3 stopnia otrzymali Swietłana Bartosz, uczennica klasy 9 Szkoły im. E. Orzeszkowej w Milkowszczyźnie, za pracę fotograficzną „Rozkwitaj, alejo Elizy”, Grażyna Krot, uczennica klasy 8 Polskiej Szkoły w Grodnie, za pracę graficzną „Pod tym właśnie dębem zbudowali dom Jan i Cecylia”, Gierman Pańkow, uczeń klasy 4 Polskiej Szkoły w Grodnie, za wiersz „Spotkanie z panią Elizą”. Dyplomy 2 stopnia otrzymały Katarzyna Kaszlewicz, uczennica klasy 9 Szkoły Średniej nr 16 w Grodnie, za pracę graficzną „Milkowszczyzna”, Julia Więskiewicz, uczennica klasy 8 Szkoły im. E. Orzeszkowej w Milkowszczyźnie, za wiersz „U Elizy”. Dyplom 1 stopnia otrzymała Uliana Skobła, uczennica klasy 8 Szkoły Średniej nr 6 w Grodnie. Nagrody zwycięzcom wręczył Aleksander Łojko, kierownik działu kultury Grodzieńskiego Obwodowego Komitetu Wykonawczego.

Po koncercie uczestnicy święta pamięci Elizy Orzeszkowej złożyli kwiaty przy pomniku pisarki. Następnie w domku Elizy Orzeszkowej odbyło się spotkanie poetyckie Jana Leończuka, poety, pisarza, tłumacza, dyrektora Książnicy Podlaskiej im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku, który tłumaczył wiersze z języków białoruskiego, ukraińskiego, arabskiego, niemieckiego. Pisze w języku polskim, litewskim oraz esperanto.

Podczas spotkania panowała przyjazna atmosfera i Jan Leończuk opowiedział zebrany o swojej sympatii do Grodna. „Bardzo kocham to miasto. Gdybym miał wybór, dokąd jechać, do Grodna albo Paryża, a w Paryżu nigdy nie byłem, to z pewnością pojechałbym do Grodna. Wiąże mnie z tym miastem dziwna historia. W 1971r. po raz pierwszy tu przyjechałem. Wiozłem książki, które były wydane w Belgii, Włoszech, Francji. W tamte czasy to było gorzej niż gdybym wiozł broń. Miały te książki dotrzeć do Rygi. Przyjechałem do Grodna i nie wiedziałem, gdzie się znajduje dworzec autobusowy. Podszedł do mnie mężczyzna i wtedy pomyślałem, że gdzieś go już widziałem. Powiedział mi, że chce pomóc i zaprowadził mnie do autostacji. Wsiadłem do autobusu i gdy ten autobus ruszył, wiedziałem, że ten człowiek był moim dziadkiem. Byłem zdziwiony, ponieważ zmarł on w 1945r. Dlatego Grodno jest mi tak mistycznie bliskie i tak niepoznane do końca”.